

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
GERÇEK KİŞİLER İÇİN ŞİKÂyet BAŞVURU FORMU

Şikâyetçinin	
T.C. Kimlik No	XXXXX
Adı-Soyadı	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ
Pasaport No-Kimlik No- Uyruğu (Yabancılar için)	-
Adresi	TBMM Ana Bina HDP Grup Başkanlığı Çankaya- ANKARA
Telefon No	(0312) 420 55 76 - 77
Faks No	(0312) 420 2097
E-Posta	XXXXXXXX
Kanunî temsilcisi veya vekilinin	
T.C. Kimlik No	-
Adı-Soyadı	-
Pasaport No-Kimlik No- Uyruğu (Yabancılar için)	-
Adresi	-
Telefon No	-
Faks No	-
E-Posta	-
1. Şikâyet edilen idare	
Adalet Bakanlığı	
2. İlgili idareye başvuru tarihi, idarenin cevap tarihi ve varsa idarenin bununla ilgili bilgi ve belgeleri	
İstisnai hükme dayalı olarak idari başvuru yollarını tüketmeksizin başvuru zarureti hasıl olmuştur. Hasta mahpusların durumlarına çözüm üretilmesi meselesi uzun yıllara dayalı olup, kamuoyunun yasal mevzuatta değişiklik yapılarak hasta mahpusların tedavi süreçlerinin derhal yapılması, ağır hastalığı olan mahpusların aileleri ile vedalaşma hakkının sağlanması yönünde güçlü bir talep mevcuttur. Talebin yerine getirilmesi çerçevesinde yasal düzenleme önerileri başta olmak üzere parlamento çatısı altında çözüm yolları talep edilmiş ise de bir gelişme kaydedilmemiş olması, Kurumunuza başvuru zaruretini doğurmuştur.	
3. Şikâyet konusuna ilişkin daha önce görülüp sonuçlandırılan veya görülmekte olan dava bulunup bulunmadığı	
Hasta Mahpusların yaşamları, her geçen gün büyük tehlike altına girmeye devam etmektedir. Türkiye cezaevlerinde tespit edilebilen hasta mahpus sayısı 604'ü ağır olmak üzere 1605 olarak ifade edilmektedir. Sayıları her geçen gün artan ve hastalıklarının seyri yaşam hakkının ihlali boyutuna varan hasta mahpusların durumuna dair kamuoyundan gelen yoğun taleplere rağmen yasal bir düzenleme yapılmamıştır. Hakeza pandemi ilan edilmesinden kısa bir süre sonra hastalığın cezaevlerine yayılması riskine binaen yapılan infaz hukukuna dair	

yasal düzenlemede de hasta mahpusların durumu es geçilmiştir.

Oysa COVID-19 Pandemi sürecinde, hasta mahpusların yaşamları daha büyük riskler içerir hale gelmiştir. Koşuğların kalabalıklığı, hijyen koşullarının sağlanmaması, sağlıklı ve güvenilir beslenme olanağının bulunmaması ve salgın koşulları nedeniyle hastaların revire çıkarılmaması yaşam hakkını tehdit eden büyük bir risktir. COVID-19 testi pozitif çıkan hasta mahpusların karantina koşullarının kurallara uygun olmadığı da ifade edilen hususlardandır. Karantina koşuğları son derece sağlıksız olup; zorunlu durumda hastaneye gidip gelen ve kendine bakamayacak durumda olan mahpusların, karantina koşuğlarında kalmak zorunda bırakılmaları ise ölüm riski içermektedir.

Öte yandan cezaevlerinde gittikçe yayılan salgın hastalık ile ilgili olarak güncel bilgiler açıklanmamaktadır. Adalet Bakanlığı tarafından en son 17 Haziran 2020'de 'Koronavirüs etkisiyle 6 hükümlünün hayatını kaybettiğı, aktif pozitif vaka sayısının 72 olduğı, tamamının sağlık durumunun iyi olup, yoğun bakımda ya da entübe hasta bulunmadığı, bugüne kadar Ceza İnfaz Kurumlarımızda Kovid-19 pozitif tanısı konulup iyileşen tutuklu / hükümlü sayısının 374 olduğı' yönünde bir açıklama yapılmıştır.

Ancak sürekli olarak ve pek çok hapisneden mahpusların korona olduğına ve tedavilerinin yapılmadığına dair başvurular söz konusudur. Son 3 ay içerisinde 3 mahpus karantina koşullarında yaşamını yitirmiş olup hala bir yasal düzenleme yapılmaması ne yazık ki cezaevlerinde toplu ölümlerin yaşanacağı endişesini doğurmaktadır.

Konu kamuoyunda çok yoğun olarak tartışılan ve doğrudan hayat hakkına ilişkin güncel bir meseledir. Herhangi bir davaya konu olup olmamasının ötesinde yasal düzenleme yapılması yönünde çok sayıda talebin mevcut olduğı elim bir hadise söz konusudur. Hasta mahpusların tahliyesi ve son günlerini aileleriyle geçirme yani veda haklarının sağlanması yönünde yapılan çağruların yanıtız kalması ve acil hasta mahpusların varlığı, bu konunun herhangi bir dava sürecine bağılı olmaksızın başvuru yapılmasını zorunlu kılmıştır.

4. Şikâyet konusu

Yıllardır sayıları giderek artan hasta mahpuslar için sorunu çözme odaklı bir yasal düzenleme yapılmış değildir. Üstelik savcılara bu yönde verilen yetki, keyfiyete sebebiyet vermiş, hasta mahpuslar, yaşamlarının son günlerini dahi koşuğlarda geçirmek durumunda kalmıştır.

Nitekim temel insan haklarının bir alt başlığı olan hasta hakları, insan haklarının sağlık hizmetine uyarlanması olarak değerlendirilmektedir. Hasta hakları; kaynağını uluslararası insan hakları belgeleri ve sözleşmelerinden almaktadır. Temel İnsan Haklarının bir alt başlığı olarak "hasta insanın" tıbbi müdahale ve tedavi gibi hayati bir alanda haklarını da tanımlamaktadır. Yine konusu yönünden sosyal haklar arasında ve tarihsel gelişimi yönünden "ikinci kuşak haklar" arasında sayılan sağlık hakkı, Anayasa'da "sosyal ve ekonomik haklar" arasında düzenlenmiştir. "Herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesi" ise devletin sağlık hizmetleri alanında kullanacağı planlama yetkisinin yöneleceğı temel amaç olarak yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin sağlık hakkına ilişkin içtihadında yaşama ve maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme haklarıyla olan bağlantıya sık sık vurgu yapması da bu hakkın korunduğı ve birebir "yaşam hakkı" çerçevesinde değerlendirildiğinin bir göstergesidir. Bu doğrultuda hasta hakları sağlığa erişim ve yaşam hakkı çerçevesinde değerlendirilmiş ve bunun bir diğere uzantısı olarak hekimin hasta hakları çerçevesinde

vicdani sorumluluklarına göre ve hasta yararına olacak şekilde davranması esas kılınmıştır. Ancak ne var ki mevcut yasal düzenleme ve uygulamadaki sorunlar hasta mahpusların yaşam hakkını ihlal etmekte, kalıcı çözüm yönünde bir gelişme kaydedilmemiş olması ise kaygıları büyütmektedir. Gelinen aşamada ise pandemi etkisi, hasta mahpusların durumunu daha da ağırlaştırmış, hastalık ve ölüm risklerini artırmıştır. Korona salgını bahane edilerek mevcut hasta mahpusların rutin muayene ve tedavileri yapılmazken, korona olan hastaların tedavi ve izolasyon süreci de sağlıklı bir şekilde yürütülmemiştir. İnsan Hakları Derneğinin 31 Mart tarihindeki verilerine göre hasta mahpus sayısının; 590'ı ağır olmak üzere en az 1595, şu an ise 604'ü ağır olmak üzere 1605'e yükseldiği ifade edilmektedir. Ancak, bu konuda süreç şeffaf işletilmediği için doğru verilere ulaşmak son derece güçtür. Kamuoyuna yansıyan bilgiler, Mehmet Emin Özkan, Dürri Kaygusuz, Fatma Tokmak, Ebedin Abi, Hayati Kaytan, Abdullah Turan, Semire Direkçi, Mehmet Yamaç, Dicle Bozan, Ali Kaya ve pek çok tutuklu ve hükümlünün ağır hasta olduğunu ve durumlarının ne yazık ki ölümcül olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Yine fenalaşması üzerine hastaneye kaldırılan hasta tutuklu Bedri Çakmak, 35 kiloya düşmesi ve "cezaevinde kalamaz" raporu verilmesine rağmen tahliye edilmemiştir. Oysa devletin yaşatma yükümlülüğü vardır. 35 kiloya düşen bir kimsenin cezaevinde kalmasının infaz hukuku açısından da kamusal fayda açısından da bir etkisi yoktur. Tam aksine hasta mahpusların tahliyesi kamu yararı açısından da zorunluluktur. Ağır ve kronik hasta olanların COVID-19 hastalığı için risk grubunda oldukları tartışma götürmemektedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 8 Kasım tarihinde 'Kovid-19 Pandemi Sürecinde Ceza İnfaz Kurumları' başlıklı raporuna göre; 368 cezaevinden 117'sinde koronavirüs testi pozitif çıkan tutuklu bulunduğu ifade edilmiştir. Ancak testleri pozitif çıkan toplam tutuklu ve hükümlü sayısının verilmemesi kaygıları artıran bir unsurdur. Söz konusu rapora göre, salgın nedeniyle cezaevlerinde 12 tutuklunun yaşamını yitirdiği ifade edilirken İHD'nin tespitlerine göre 2020 yılı içinde hastalık nedeniyle yaşamını yitiren hasta tutuklu sayısı en az 49 olarak dile getirilmektedir. Hastalığın yayılma hızı ve bulaş riskinin yüksek olması bu ifade edilen rakamların daha da artacağına dair ciddi bir kaygı uyandırmaktadır. Kronik hastalığı bulunan çok sayıda hasta mahpusun varlığı ise virüsün bulaşması halinde yaşam hakkı ihlallerine neden olacaktır.

Hasta mahpusların yaşam hakkının korunması; pandemi döneminin başında gerçekleşen yasal düzenlemelerin görüşüldüğü TBMM'de dile getirilmiş, parlamenterlerin bu yöndeki çağrıları da karşılıksız bırakılmıştır. Hala konu güncelliğini ve sıcaklığını korumaktadır. Cezaevlerinde toplu ölümlerin yaşanması an meselesi olup, başvurumuzun derhal ele alınması ve bir mekanizma işletilmesi son derece hayatidir.

Bu bahisle istisnai hükme dayalı olarak idari başvuru yollarını tüketmeksizin başvuru zarureti hasıl olmuştur

5. Talep: Cezaevlerindeki hasta tutuklu ve hükümlüler için bir düzenleme yapılarak tahliyelerinin sağlanmasına, cezalarının infazı noktasında seçenek yaptırımların gündeme alınmasına dönük adım atılmasını, tüm gerekli mekanizmaların işletilerek, bu konuda ivedi tedbirlerin alınmasını arz ve talep ederim.

Tarih-imza

01.12.2020

***Şikâyet konusuna ilişkin her türlü belge başvuru formuna eklenir.**